

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/105/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6113215367
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zita Nagypálová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2016:6113215367.2

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v právnej veci navrhovateľa Z.. V. A., nar. XX. XX. XXXX, bytom G. G., J. plážou XX, proti odporcovi E - Byt správa domov s. r. o., so sídlom Poprad, Hraničná 5, IČO: 36 502 081, zastúpený advokátkou JUDr. Luciou Fabriciusovou, so sídlom Kuzmányho 7, Banská Bystrica, v konaní o určenie absolútnej neplatnosti zmluvy o výkone správy a vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 958,45 Eur s príslušenstvom o odvolaní odporcu proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 13C/445/2013-125 zo 06. 11. 2014, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu vo výroku o povinnosti odporcu zaplatiť navrhovateľovi 958,45 Eur v lehote troch dní od právoplatnosti rozhodnutia a v závislom výroku o trovách konania zrušuje a v tomto rozsahu vracia okresnému súdu na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Okresný súd napadnutým rozsudkom čiastočne vyhovel návrhu navrhovateľa, ktorým sa domáhal určenia neplatnosti zmluvy o výkone správy označenej č. 09/12/2009, ktorá mala byť uzavretá medzi navrhovateľom a odporcom a návrhu na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 958,45 Eur tak, že odporcovi uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi 958,45 Eur v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku a návrh na určenie neplatnosti zmluvy o výkone správy zamietol. Po popise skutkového stavu zisteného vykonaným dokazovaním okresný súd konštatoval, že zmluva o výkone správy medzi navrhovateľom a odporcom podľa zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov nikdy uzavretá nebola. Túto skutočnosť potvrdil odporca vyjadrením, že z 12 vlastníkov bytov 11 vlastníkov zmluvu o výkone správy podpísalo, len navrhovateľ túto zmluvu nepodpísal. Ak zmluva o výkone správy medzi navrhovateľom a odporcom podpísaná nebola, nemá navrhovateľ naliehavý právny záujem na určení absolútnej neplatnosti takejto zmluvy, preto v tejto časti návrh zamietol.

Pri posudzovaní dôvodnosti nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia vychádzal súd z tvrdení navrhovateľa o tom, že ani s ostatnými vlastníkami bytov a nebytových priestorov v dome so súpisným číslom XXX v J. X. nebola zmluva o výkone správy uzavretá spôsobom upraveným zákonom č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení účinnom do 31. 03. 2010, keď zmluva nebola odsúhlasená na schôdzi vlastníkov bytov a nebytových priestorov. Keďže proces prijímania a schvaľovania zmluvy o výkone správy medzi vlastníkami bytov a nebytových priestorov nebol v súlade so zákonom č. 182/1993 Z. z., zmluva o výkone správy podpísaná ďalšími 11 vlastníkami bytov a nebytových priestorov navrhovateľa nezaväzuje. Navrhovateľ preukázal súdu a jeho tvrdenia sú súladné s listinami predkladanými odporcom o tom, aké zálohové platby poukázal navrhovateľ na účet odporcu. Platby boli podľa tvrdenia navrhovateľa určené na vodné a stočné, na spotrebu elektrickej energie v byte, na osvetlenie spoločných priestorov a na odvoz domového odpadu. Tieto položky zálohových platieb navrhovateľ uznával a považoval ich za odôvodnené. Ostatné platby zo zálohových platieb neboli podložené právnym dôvodom plnenia. Odporca nebol oprávnený prijať ich a započítať na akékoľvek služby. Takto prijaté finančné prostriedky predstavujú bezdôvodné obohatenie na strane odporcu vzniknuté na úkor navrhovateľa ako plnenie bez právneho dôvodu podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktoré podľa ods. 1 uvedeného zákonného ustanovenia musí odporca vydať navrhovateľovi.

O trovách konania rozhodol okresný súd podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“) tak, že navrhovateľovi, ktorého považoval v spore za úspešného účastníka, právo na náhradu trov konania nepriznal z dôvodu, že si toto právo neuplatnil. Súd bol toho názoru, že odporca nebol v konaní úspešný a jemu ani právo na náhradu trov konania nevzniklo.

Proti rozsudku okresného súdu vo výroku, ktorým bola odporcovi uložená povinnosť zaplatiť navrhovateľovi 958,45 Eur podal odvolanie odporca s odôvodnením odvolacích dôvodov podľa § 205 ods. 2 písm. d) a f) O. s. p. s tvrdením, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Navrhovateľ v konaní uznával svoju povinnosť platiť za vodné a stočné, odber elektrickej energie bytu, osvetlenie spoločných priestorov a odvoz domového odpadu. Napriek tomu pri vyčíslení bezdôvodného obohatenia vychádzal navrhovateľ a jeho vyčíslenie prevzal aj súd len zo zálohových platieb vo vyúčtovaniach napriek tomu, že reálne náklady v týchto vyúčtovaniach na navrhovateľom uznávané položky boli nepomerne vyššie. Z vyúčtovania za rok 2010 týkajúceho sa bytového domu J. X. č. XXX, ktorý je súčasťou spisu je zistiteľné, že reálne náklady na navrhovateľom uznané plnenia boli vo výške 317,71 Eur (vodné, stočné, elektrická energia bytu, osvetlenie spoločných priestorov a odvoz domového odpadu) nie vo výške 63,84 Eur ako uviedol navrhovateľ vo svojom podaní zo 16. 07. 2014, v ktorom sčítal zálohy poskytnuté na takto dodané služby. Ak navrhovateľ v roku 2010 uhradil sumu 301,44 Eur, na strane odporcu nemohlo vzniknúť bezdôvodné obohatenie pokiaľ navrhovateľom uznané služby si vyžiadali náklady vo výške 317,71 Eur. Za rok 2010 neuznal navrhovateľ položky v celkovej sume 337,84 Eur za poistenie domu, upratovanie vnútorných priestorov, vonkajšiu údržbu, fond opráv a údržby, servis vodomerov, havarijnú službu, poplatok za správu napriek tomu, že tieto služby mu boli poskytnuté. Rovnakým spôsobom vyčíslieval navrhovateľ bezdôvodné obohatenie aj za roky 2011, 2012 a 2013 z ním poskytnutých zálohových platieb, hoci výška nákladov na navrhovateľom uznané položky v roku 2011 boli 277,72 Eur a nie 65,16 Eur ako tvrdí navrhovateľ, v roku 2012 reálne náklady dosiahli na navrhovateľom uznané položky 323,61 Eur a nie iba 72,81 Eur a v roku 2013 boli náklady na navrhovateľom uznané plnenia vo výške 175,12 Eur a nie 8,59 Eur ako uviedol navrhovateľ vo svojom podaní zo 16. 07. 2014. V rokoch 2011, 2012 a 2013 užíval navrhovateľ plnenia poskytnuté odporcom na poistenie domu, upratovanie vnútorných priestorov, vonkajšiu údržbu, fond opráv a údržby, servis vodomerov, havarijnú službu, poplatok za správu, ich výšku nerozporoval a tieto plnenia poskytnuté odporcom mal súd posúdiť podľa ustanovení § 742 až § 743 Občianskeho zákonníka ako náklady osoby konajúcej bez príkazu rovnajúcej sa prospechu, ktorý navrhovateľ z tohto konania odporcu bez príkazu získal. Výška bezdôvodného obohatenia u navrhovateľa presahuje ním uplatnený nárok v tomto konaní, preto mal okresný súd návrh na vydanie bezdôvodného obohatenia v celom rozsahu zamietnuť. Navrhovateľovi nemôže byť v konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia na jeho návrh poskytnutá ochrana z dôvodu, že výkon tohto práva je v rozpore s dobrými mravmi podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Odporca považuje nárokovanie plnenia navrhovateľom za rok 2010 a 2011 za premlčané. V odvolaní s opatrnosťou proti týmto nárokom vznáša námietku premlčania. Z dokladov predkladaných účastníkmi vyplýva, že navrhovateľ zálohovo zaplatil na účet odporcu v rokoch 2010 - 2013 celkovo 1 168,85 Eur, ale reálne náklady len na ním uznané položky boli vo výške 1 094,16 Eur. Navrhol, aby odvolací súd zmenil rozsudok okresného súdu a návrh navrhovateľa aj v časti, v ktorej mu súd prvého stupňa vyhovel zamietol alebo rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Uplatnil si trovy konania.

Navrhovateľ vo vyjadrení k odvolaniu odporcu zopakoval, z akého dôvodu nepovažuje za oprávnené poskytovanie služieb odporcom ako správcom bytového domu prednášané už v prvostupňovom konaní. Tvrdenia odporcu, že náklady na poskytnuté služby bez zmluvného vzťahu mal súd posudzovať podľa ustanovenia § 742 Občianskeho zákonníka považuje navrhovateľ za návrh na obchádzanie ustanovenia § 8a ods. 1 zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov. Celkové náklady, ktoré súvisia s plnením za užívanie bytu u položiek uznávaných navrhovateľom navrhovateľ v konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia na jeho návrh nezohľadnil z dôvodu, že tieto náklady si uplatnil odporca vzájomným návrhom, ktorý okresný súd vylúčil na samostatné konanie vedené na Okresnom súde Zvolen v súčasnosti pod sp. zn. 13C/45/2014. Ak tento nárok odporcu bol vylúčený na samostatné konanie, nemožno považovať postup súdu prvého stupňa za nesprávny, ak tieto plnenia nezohľadňoval. Námietku premlčania vzniesol odporca iba v odvolacom konaní. Povinnosťou súdu nebolo ex offo skúmať, či boli pohľadávky navrhovateľa uplatnené včas. Nemožno preto postup okresného súdu alebo jeho rozhodnutie v rámci odvolacieho konania považovať za nesprávny. Navrhol potvrdiť rozsudok okresného súdu ako vecne správny.

Krajský súd prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. a rozsudok okresného súdu v odvolaní odporcu napadnutej časti podľa § 221 ods. 1 písm. h) O. s. p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie považujúc odvolanie odporcu za dôvodné.

Návrhom na začatie konania doručeným Okresnému súdu Banská Bystrica 03. 06. 2013 sa navrhovateľ proti odporcovi okrem určenia neplatnosti zmluvy o výkone správy, ktorá mala byť uzavretá medzi ním a odporcom domáhal aj vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 829,09 Eur, ktoré malo vzniknúť odporcovi tým, že navrhovateľom poukazované zálohové platby na účet odporcu určené na konkrétny účel si odporca započítal na také služby, ktoré nebol bez zmluvy o výkone správy podľa zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov navrhovateľovi poskytovať. V priebehu konania po doručení vyúčtovania služieb za rok 2013 požiadal navrhovateľ súd o pripustenie zmeny návrhu tak, že žiadal od odporcu aj rozdiel na zálohových platbách za rok 2013. Zmenu návrhu okresný súd pripustil uznesením právoplatným 09. 07. 2014. Z výroku uznesenia č. k. 13C/445/2013-96 je zrejmé, že predmetom konania bolo určenie neplatnosti konkrétnej zmluvy o výkone správy s číslom 09/12/2009, ktorá mala byť uzavretá medzi navrhovateľom a odporcom a vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 958,45 Eur, ktorú sumu špecifikoval navrhovateľ vo svojom podaní na č. I. 106 - 108 spisu. Z tohto podania skutočne vyplýva, že navrhovateľ výšku bezdôvodného obohatenia vyčíslil ako rozdiel zálohových platieb zaplatených za roky 2010, 2011, 2012 a 2013 a výškou zálohových platieb, ktoré mali byť uhradené na vodné a stočné, na elektrickú energiu bytu, osvetlenie spoločných priestorov a odvoz domového odpadu. Z doložených listín, vyúčtovaní zálohových platieb za roky 2010, 2011, 2012 a 2013 oboma účastníkmi je pritom zrejmé, že navrhovateľ zaplatené zálohové platby nepokryli skutočné náklady na navrhovateľom uznané a odobraté služby.

Odporca vzájomným návrhom doručeným Okresnému súdu Banská Bystrica 13. februára 2014 si uplatnil proti navrhovateľovi nedoplatky z vyúčtovania služieb za roky 2010, 2011, 2012 a nezaplatené zálohové platby za rok 2013. Predmetom tohto vzájomného návrhu neboli len tie položky služieb, ktoré navrhovateľ ako odobraté uznal (vodné a stočné, elektrická energia bytu, osvetlenie spoločných priestorov, odvoz domového odpadu), ale celkové nedoplatky z vyúčtovania služieb aj za tie služby, o ktorých navrhovateľ tvrdí, že ich odporca navrhovateľovi nanútil bez právneho základu. Odvolací súd nepovažuje za správny postup okresného súdu, ktorý vzájomný návrh odporcu vylúčil na samostatné konanie, pretože oba tieto návrhy navzájom spolu súvisia, vychádzajú z rovnakého skutkového a právneho základu a spor mal byť komplexne vyriešený v rámci konania sp. zn. 13C/445/2013. Odporca vo vzájomnom návrhu žiadal zamietnuť návrh navrhovateľa na vydanie bezdôvodného obohatenia práve s tvrdením, že vyúčtovania služieb za roky 2010, 2011 až 2012 preukazujú, že navrhovateľom poskytnuté zálohy nepokryli náklady na služby poskytované navrhovateľovi zo strany odporcu. Minimálne v tejto časti mal okresný súd posúdiť vzájomný návrh odporcu proti navrhovateľovi ako obranu v spore podľa § 98 O. s. p. a vyporiadať sa s procesnou obranou odporcu proti pohľadávke navrhovateľa, aj keď by vo zvyšku (v navrhovateľom neuznaných položkách dodávaných služieb) vylúčil vzájomný návrh na zaplatenie nedoplatkov na samostatné konanie.

Povinnosť vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome poukazovať preddavky mesačne vopred do fondu prevádzky, údržby a opráv v súlade so zmluvou o spoločenstve alebo so zmluvou o výkone správy vyplýva z § 10 zákona č. 182/1993 Z. z.. Návrh navrhovateľa na vydanie bezdôvodného obohatenia je vnútorne rozporný, keď na jednej strane tvrdí, že odporca nemal oprávnenie preberať od neho preddavky do fondu prevádzky, údržby a opráv z dôvodu, že zmluva o výkone správy nebola uzavretá spôsobom upraveným zákonom o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, ale na druhej strane uznáva svoju povinnosť platiť odporcovi preddavky na osvetlenie spoločných častí domu a odvoz domového odpadu, hoci podľa § 10 ods. 3 a 6 zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov sa aj osvetlenie spoločných častí domu a odvoz domového odpadu hradia z preddavkov prijímaných správcom.

Podľa § 8a ods. 2 zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov je správca povinný najneskôr do 31. mája nasledujúceho roka predložiť vlastníkom bytov a nebytových priestorov v dome správu o svojej činnosti za predchádzajúci rok týkajúcej sa domu a vykonať vyúčtovanie použitia fondu prevádzky, údržby a opráv, úhrad za plnenia rozúčtované na jednotlivé byty a nebytové priestory v dome. Odvolací súd je toho názoru, že pokiaľ už bolo vyúčtovanie preddavkov do fondu prevádzky, údržby a opráv uskutočnené, výšku bezdôvodného obohatenia aj u tých položiek preddavkov, ktoré sú predmetom tohto konania musí súd zisťovať po zohľadnení vyúčtovania uskutočneného správcom (odporcu nazýva

odvolací súd správcom len z dôvodu podriadenia jeho oprávnení a povinnosti zákona č. 182/1993 Z. z., keďže odvolanie proti tej časti rozsudku okresného súdu, ktorou bolo rozhodnuté o návrhu navrhovateľa na určenie neplatnosti zmluvy o výkone správy navrhovateľom podané nebolo a odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania podľa § 212 ods. 1 O. s. p. nemohol posudzovať správnosť úvah okresného súdu vo vzťahu k (ne)platnosti zmluvy o výkone správy).

Podľa § 451 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať. Bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

Okresný súd považoval navrhovateľom zaplatené preddavky do fondu prevádzky, údržby a opráv domu za plnenie prijaté odporcom bez právneho dôvodu. Jeho rozhodnutie v tejto časti vychádza z neúplne zisteného skutkového stavu, keď okresný súd nezistil skutočné náklady na vodné a stočné, elektrickú energiu bytu, osvetlenie spoločných priestorov a odvoz domového odpadu. Pokiaľ odporca použil preddavky na úhradu plnení poskytnutých navrhovateľovi za navrhovateľom uznané odobraté služby, nemôže ísť na strane odporcu o prijatie plnenia bez právneho dôvodu. Za právny dôvod poskytnutia plnenia nie je možné považovať len platnú zmluvu. Ak navrhovateľ služby v rozsahu uvedenom vo vyúčtovaní odporcu odobral, existoval právny dôvod na poskytnutie plnenia navrhovateľom odporcovi. Práve v prípade, ak by navrhovateľ za poskytnuté služby odporcovi nezaplatil, získal by navrhovateľ na úkor odporcu bezdôvodné obohatenie tým, že služby odobral bez toho, aby na ich získanie vynaložil finančné prostriedky.

Námietka premlčania práva nepatrí medzi skutočnosti a dôkazy týkajúce sa skutkových tvrdení alebo aplikácie práva, ktoré sú významné pre rozhodnutie vo veci a ktoré je účastník povinný uplatniť pred súdom prvého stupňa. Ide o námietku právnu, ktorej sa netýka koncentračná zásada konania vyjadrená v ustanoveniach § 120 ods. 4 a § 205a Občianskeho súdneho poriadku a povinný subjekt ju môže uplatniť v ktoromkoľvek štádiu konania až do právoplatného skončenia veci (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 01. 10. 2011 sp. zn. 4Obdo/39/2008 uverejnené v časopise Zo súdnej praxe v čísle vydania 5, ročník 2011 pod publikačným číslom 48/2011, aj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. mája 2009 sp. zn. 5MCdo/14/2008 uverejnené v Zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR pod publikačným číslom 13/2010).

Úlohou okresného súdu po vrátení veci bude posúdiť návrh navrhovateľa na vydanie bezdôvodného obohatenia so zohľadnením skutočných nákladov na poskytnuté služby, na vodné a stočné, elektrickú energiu bytu, osvetlenie spoločných priestorov a odvoz domového odpadu za roky 2010, 2011, 2012 a 2013, posúdiť námietku premlčania vznesenú odporcom v odvolacom konaní a vyporiadať sa aj s tvrdením odporcu v odvolaní, že jeho konanie v prospech navrhovateľa pri poskytovaní ostatných navrhovateľom neuznaných služieb je možné kvalifikovať ako konanie bez príkazu v súlade s § 742 a nasledujúce Občianskeho zákonníka.

Ak bolo zrušené rozhodnutie vo veci samej, bolo potrebné zrušiť aj závislý výrok o trovách konania. V novom rozhodnutí rozhodne okresný súd podľa § 224 ods. 3 O. s. p. aj o trovách odvolacieho konania. Rozhodnutie senátu krajského súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.